

Evas volontärberättelse

Nu är jag hemma igen efter sex veckor i Malawi, januari-februari 2023. Så här efteråt beskriver jag det som att jag har varit på besök i en annan verklighet.

Det började i somras med att jag fick en ny granne som heter Inga-lill (ni vet säkert vem hon är!). Jag visade henne runt i föreningens lokaler. Om mig själv berättade jag att jag var nybliven pensionär och hade tänkt spendera vintern som volontär i varmare land. Hon berättade då om Afrogarden och förmedlade kontakt med Christina.

Jag åkte till Malawi tillsammans med Christina, efter hennes decembervistelse i Sverige. Första dagen i Blantyre skulle banker besökas, Afrogarden betalar avgifter för många barn på gymnasium och internatskolor. Olika skolor har olika banker, betalning ska ske på den bank de är anslutna till. Det tog en dag att fara runt till olika banker, köa och utföra ärendet. Vi inhandlade saker till mitt boende i byn. Jag skulle bo i det nybyggda volontärhuset hos familjen Likaka. Vi köpte madrass, moskitnät, hygienartiklar mm till huset, hushållsartiklar och mat till familjen.

Naturen är vacker, det är många berg som sticker upp som sockertoppar, gröna majsfälter i förgrunden och blånande berg i bakgrunden. På väg till byn åker vi genom fattiga byar och kåkstäder. Väl framme, fick mitt stora bagage lastas på två cyklar för att kunna transporteras på stigarna genom majsfälten. Jag blev väl emottagen av familjen, eftermiddagen och kvällen tillbringade jag med att lära känna familjen; pappa, mamma och nio hemmavarande barn. Till kvällsmat serverades nzima med tomatröra och gröna blad. Nzima är en smaklös fast majsgröt, som äts med händerna och doppas i någon grönsaksröra. Det var första gången jag provade nzima – jag tyckte inte om det...

Hos "min" familj

Nästa dag cyklade jag på en skrangliga herrcykel ner till centret. Denna vecka var det uppföljning av köksträdgårdarna. Köksträdgårdarna betygsattes, de var i mycket varierande skick, en del mycket välskötta, andra halvdant skötta och en del knappt alls. Vi cyklade på vägar och stigar av lera, solen brände och luftfuktigheten var mycket hög. Jag blev illa solbränd på underarmarna, så efter det gällde solfaktor 50 och långärmat.

På eftermiddagen kom regnet, det störtregnade i två timmar. Vid uppehåll skulle jag försöka ta mig hemåt. Jag cyklade och gick på våta sliriga vägar, vattnet forsade fram längs med och över vägarna. Ibland försvann vägen under fötterna, då hade jag hamnat i en grop med vatten upp till knäna. Jag hittade hem genom vattenmassor och majsfält med hjälp av en grannflicka.

De följande dagarna cyklade jag runt med Catherine för att lära känna byarna. Vi började med besök i byskolan Mwanasanga. Där går 1800 elever i åldrarna 5 - 18 år. Grundskolan

är 8-årig, många går om vissa terminer. Klasserna har 100 - 150 elever. Skolsalarna var illa åtgångna, med håligheter i väggar och golv. Där satt barnen på golven och läraren skrev på den medfarna griffeltavlan. Grundskolan är gratis och de får frukost. Huvudläraren som visade mig runt samlade ihop barn på rast c:a 1000 stycken. Jag berättade om Sverige, läraren översatte. Jag bad dem sjunga sin nationalsång för mig. Alla barnen ställde sig då upp med handen på hjärtat och sjöng. Jag fick sjunga "Du gamla, du fria" för dem. Så stor publik har jag aldrig haft förr!

Efter lunch hemma hos Catherine, cyklade vi till hälsokliniken i området. På förlossningskliniken var det tre sängar i ett rum, räckte sängarna inte till fick föderskorna ligga på madrasser på golvet. Barn måste födas på klinik annars blir det böter, detta i ett led att minska spädbarnsdödligheten. Vi hälsade på Mahalia, som fått ett gossebarn på morgonen.

På väg därifrån besökte vi en brunn med trädgårdsodling. Svetten rann om mig i solgasset, så jag kröp in under kranen och bad Catherine pumpa, det var en skön kall dusch! Under dagen fick Catherine tre punkteringar på sin cykel, alla på samma däck! Så det blev besök hos cykelreparatörer längs vägarna. Jag tittade på hennes däck – det var alldeles blankslitet och med sprickor på sidorna. Slangen hade åtskilliga lagningar. Däck och slang fanns inte hos reparatören, det får man köpa på marknaden. Catherine följde mig hem, på de vindlande stigarna genom majsfälten. Hur hittade hon?, det var ju inte ens i hennes by.

Dagen därpå hälsade vi på hos några åldringar och fick träffa Afrogardens hemsamariter. Vi gick till brunnen för att hämta vatten vid ett tillfälle, jag bar min balja i händerna. "Eva – ta den på huvudet, det är lättare", sa Catherine och svingade upp sin balja. Nej, det var ju inte att tänka på för min del! De måste ha jättestarka nackmuskler som kan bära sådana tunga bördor på huvudet, men de har ju tränat sedan barnsben.

Klädutdelning

Vid brunnen

Det var marknadsdag, så där stannade vi och köpte bl a däck och slang till Catherine. På eftermiddagen hälsade vi på hos fem föräldralösa systrar (8 - 18 år), som bodde i ett hus byggt av Afrogarden. När vi senare cyklade vägen fram, hördes någon ropa från majsfälten "Hello Catherine!", det var Mahalia som vi mött på kliniken dagen innan. Hon hade precis blivit utskriven och stod nu och jobbade i majsåkeren. Baby'n låg i en sja'l vid hennes bröst.

På kvällen hemma hos familjen delade jag ut målarböcker och kriter. Jag hade tre böcker, många grannbarn kom och tittade, de turades om att måla bilderna. Inget kiv eller otålighet, utan de väntade snällt på sin tur. Vi hade sedan lite engelsklektion, med namn på djur och färger som fanns i böckerna.

Christina hade haft med sig tre stora väskor med kläder från Sverige. Vi cyklade iväg till en by med stor last på pakethållarna. Där hälsades vi med jubel, sång och dans. Klädbuntar delades ut och de tackade efteråt med mer sång och applåder. Vi trampade sedan vidare i den sliriga leran och besökte ytterligare byar och mer kläder delades ut.

En koleraepidemi hade brutit ut i landet; 20 000 rapporterade fall och 700 döda. Christina agerade; Afrogarden måste göra en insats. Hon ringde runt till olika myndigheter och fick avtalat ett möte med distriktets hälsovårdsmyndighet några dagar senare. Jag var med på mötet, där vi fick veta vilka insatser som görs i distriktet. Afrogarden fick klartecken att ordna något i egen regi. En kommitté tillsattes på centret; Det skulle bli 9 utbildnings-tillfällen, då byborna skulle få information av sjukvårdare, få se en video, höra om vikten av noggrann hygien mm och när de går hem skulle de få tre tvålar, Klorin och en lättläst broschyr. Broschyren om kolera tecknades och skrevs av mig – på chichewa! Ja, jag fick hjälp med översättningen av ungdomarna i kommittén. Ungdomarna och jag cyklade till stora byn i området, där det finns en print-shop. Två killar satt i en "kiosk" utrustad med dator, scanner och skrivare. Skrivaren kunde bara skriva ut 20 ex åt gången och efter 300 ex, 2,5 timmar senare, var den överhettad! Killarna i kiosken fick sedan fortsätta själva, så hämtade vi dem senare. Första utbildningen hölls medan jag ännu var kvar. Sjukvårdaren som undervisade var mycket grundlig och informativ, varvade teori med sång och dans.

När jag mött skolbarn längs vägarna, lade jag märke till att många bar sina skrivhäftan och pennor i händerna eller i slitna påsar. De behöver skolväskor, tänkte jag. Så jag satte mig vid en symaskin och ja, jag kom snabbt igång med trampandet. Jag sydde ett par enkla skolväskor, de skulle vara modeller till Kosoka, sömnadsgruppen. Kosoka började igen veckan därpå och de satte igång med att sy väskor. Jag gav dem också i uppgift att sy toppar, som jag skulle ha med som presenter hem. Tygerna lades ut på golvet, skissades och klipptes, sedan trampade de igång maskinerna och sydde.

Jag var även lite inblandad i Kuluka, stickgruppen. De hade fått en beställning från Sverige på ett 70-tal raggsockor. Någon vecka senare kom en kunnig kvinna och monterade de inköpta stickmaskinerna, så kvinnorna i Kuluka ska nu få lära sig maskinstickning.

En dag var jag med och plockade sötpotatissticklingar, det var ett tungt och drygt jobb. Sticklingarna är meterlånga revor, de buntades och stoppades i säckar och bars till en lastbil. Jag orkade knappt lyfta en säck, kvinnorna bar dem på huvudet och en del bar till och med två åt gången. Det var mörkt vid hemkomsten och då skulle alla sticklingar lastas av. Dagen efter kom det karavaner med folk och bar hem dem till sig.

Vi gjorde en utflykt till Mulanjeberget. En timmas färd med bil och så vidtog en mödosam vandring, det var varmt och hög luftfuktighet, min ork tröt så det blev många pauser på vägen upp. Sedan var det ljuvligt skönt att doppa sin svettdränkta kropp under vattenfallet. Vi övernattade i en lodge en bit bort, ett charmigt ställe i kolonialstil. Här är naturen annorlunda, det växer palmer och här odlas te.

Senare tillbringade jag en helg, i en mysig bungalow, på en resort vid Malawisjön. Sjön låg blank, vattnet var varmt, fiskare höll på med sina nät vid stränderna och de blå bergen fanns runt omkring.

På eftermiddagarna när jag kom hem från centret, lekte jag en del med barnen. Jag hade haft med mig bollar, ballonger, såpbubblor, pysselböcker och lite annat, vi gjorde pappersflygplan, skrev och ritade på min griffeltavla. Jag tog ut min spegel och 3-åringen stod nog i 20 minuter första gången och fascinerades av den, pratade, vinkade och tittade vad som fanns på baksidan.

Jag hade en trave böcker bakom min resväska, som stod på en stråmatta. En kväll när jag skulle ta fram en ny bok, upptäckte jag att det kryllade av små rödgula myror, en bok var delvis uppäten, stråmattan delvis svart och uppäten och det gick en brun sträng från väggen och in i huset. Jag gick ut med mattan och skakade den, familjen kom rusande och undrade vad som stod på. Det var termiter! Gemensamt skyfflade vi ihop "jord" de producerat och sopade upp. De hämtade hem sand till slamningen (=saneringen från termiter) av "mitt" hus, det skulle göras nästa dag. Hela familjen var engagerad, det hämtades sand i skottkärror och hinkar, flickorna bar baljor med sand på huvudet. Sanden lades i högar på gårdsplanen. Jag upptäckte att jag var loppbiten på benen, var det loppor i sandhögarna? Senare upptäckte jag att jag var alldeles prickig på mage och bröst, såg ut som att jag hade mässlingen, men det kliade inte. Jag packade min väska inför hemfärden, hälften av det jag haft med mig lämnade jag till familjen.

Därefter åkte vi till Blantyre, under morgondagen skulle ärenden uträttas och Sverigebesök mottas. Besökare var Karin, som sitter i Afrogarden styrelsen och tidigare har besökt Malawi, och hennes mamma Anna. De skulle bli åka på safari och jag skulle få följa med. Vi åkte till Majete Wild Life Reserve och övernattade där på en lodge två nätter och åkte fyra turer med jeep i reservatet. Vi såg mängder med vilda djur och fåglar.

Farväl Malawi och farväl Christina! Jag har haft en mycket intressant och händelserik tid med många intryck, träffat trevliga och omtänksamma människor och haft många fina naturupplevelser.

Zikomo kwambiri / Eva Hornebrant